

Utæthedden

VEJPENGE

LÆRLINGENS MERTID SKAL BETALES

Læs side 9

Utæthedden

48. årgang nr. 4/juni 2021

Ucensureret blad udgivet af
Rør og Blikkenslagernes
Fagforening af 1873

Lygten 10, 2400 NV
Telefon: 3583 2422
E-mail: kbh@blikroer.dk

Ansvarshavende redaktør:

Henrik Juul Rasmussen
E-mail: hjr@blikroer.dk

Redaktion:

Journalist Ole Sønderby, DJ
E-mail: osd@blikroer.dk

Oplag: 3200

Id nr. 46612

Layout: Monsun

Tryk: Dystan & Rosenberg

Aflleveret til postvæsenet: 05. juli 2021

Deadline for næste nummer:
16. august 2021

Forsiden

Lærling Mads A. Olsen og TR Karsten Clausen, Kemp og Lauritzen, fik i fællesskab fastslået betaling for mertid.

LEDER SOMMER 2021

Retfærdig omstilling eller blot et grønt merforbrug?

For år tilbage var klima og grøn omstilling noget en flok hippier i hjemmestrikkede sweatre talte om, mens de forsøgte sig med små vindmøller i baghaven og genbrug af opsamlet regnvand. Ofte blev de latterliggjort af det etablerede erhvervsliv, som var de en flok lallende klimatosser. Samtidig blev der sæt alvorlig tvivl om klimaforandringerne overhovedet var menneskeskabte.

Vi er videre nu. Klimaforandringerne er et anerkendt problem, som vi sammen skal ændre på. Nu har Folketinget besluttet, at Danmark skal være CO2 neutralt senest i 2050. Byggebranchen står for 40 procent af CO2 udledningen. Vejen til et CO2 neutralt Danmark går altså ikke uden om os, men sammen med os. Udfordringerne er store og omstilling skal der til.

Vi skal bruge energien med omtanke og arbejde med de grønneste materialer, som vi kan genbruge igen og igen. I forhold til genbrug har vores branche, altid været specielt gode til genbrug af metaller, men det skal meget videre. Vi skal langt mere systematisk genbruge alle byggematerialer. Populært sagt skal vi følge materialerne fra vugge til vugge. Der skal etableres en certificeret uddannelse til nedriverbranchen, hvor man lærer at genbruge materialerne og samtidig får faglig viden om farlige stoffer, så vi får asbest og pcb mv. helt ud af kæden. Alt for ofte ser vi folk, uden uddannelse eller viden, arbejde med nedrivning, mens de skaber et farligt arbejdsmiljø.

Uden smarte tekniske løsninger kommer vi ikke i mål og her kommer VVSere ind i billedet med for eksempel varmepumper, udvidelsen af fjernvarmenettet og installation af vekslere mm.

Kort sagt er installationsfagene nogen af de håndværkere, som kan få rygende travlt med den grønne omstilling, hvis vi spiller kortene fornuftigt. Det gør vi ved at sikre vores unge tager en VVS-uddannelse. Vi skal invitere dem ind i faget. Lægge lidt pres på mester så han tager en lærling mere. Rør & Blik skal bidrage til at udvikle uddannelsen i tæt samarbejde med skolen.

Os, der allerede har en VVS-uddannelse, skal selvfølgelig huske at vedligeholde vores kvalifikationer med løbende efter- og videreuddannelse.

De omtalte vindmøller endte som bekendt med et fantastisk økonomisk eventyr med en enorm omsætning og en rigtig god fortjeneste. De store spillere på markedet har naturligvis lugtet penge og job i den grønne omstilling. Nu står de på spring for at skabe et større forbrug med grøn energi. Kort sagt snakkes der om vækst for vækstens skyld.

Personligt tror jeg ikke på modellen, for vi skal være opmærksomme på, at den mest bæredygtige energi, er den energi vi ikke forbruger. Vi skal indse, at et evigt voksende forbrug også er lig med væsentlig mere CO2 udledning i det samlede regnskab.

Fremfor evig vækst skal vi sikre og kæmpe for at det bliver en retfærdig social grøn omstilling, der giver os mindre ulighed med et sikkert og udviklende arbejdsliv.

Med ønsket om en god, varm og solbeskinnet sommer

Henrik Juul Rasmussen, formand for
Rør & Blik København

Kompetenceløft i Rør & Blik

Bestyrelsen og medarbejderne var på udviklingsseminar

■ **UDDANNELSE** Hvad kan vi lære af andre fagforeninger? Hvad kan vi lære af hinanden og hvordan arbejder vi bedre sammen som et stærkt fagligt team?

Disse gode spørgsmål og mange flere blev behandlet på et intensivt tværfagligt seminar af den politiske ledelse, daglig ledelse, a-kassen og alle øvrige medarbejdere i Rør & Blik. Alle havde de sat en solbeskinnet fredag og lørdag af for at sparre, udvikle og tale om de udfordringer Rør & Blik står overfor, når vi taler social dumping, organisering og globalisering.

Det hele gik i fisk

Vi fik først brugertestet en ny lønberegner, som vores dygtige elev Sebastian Morgner har udviklet sammen med Bjørn Due. Beregneren kan hurtigt foretage et omfattende løntjek.

Esben Nöel Hjort fra HK/Privat talte om hans nye organiseringsbog og de erfaringer som fagbevægelsen deler på tværs. Efterfølgende kiggede Henrik Juul Rasmusen og organiserer Jørgen Hansen på Rør & Bliks eget arbejde, som pt. går godt. Bagefter fik vi en Tour de Force ved faglig sekretær Christian Ingebret i arbejdet med social dumping, som fylder mere og mere i vores branche. Her fik vi

også inspiration til en spændende debat dagen efter om vandrende arbejdskraft og EU's sociale dimension med Victoria Verlásquez (EL) og Susanna Dyre-Greensite fra Folkebevægelsen mod EU.

Som afslutning på fredagen serverede formanden teambuilding med en introduktion til FISH-filosofien. FISH-filosofien stammer fra Seattle i USA, hvor fiskehandlere stod på deres marked og kedede sig. Derfor begyndte de at synge i kor og kaste med fiskene for at få en mere positiv tilgang til deres arbejde. Henrik fik lært os at fiske krabber og konkurrere i krabbe kapgang i Rørvig Havn.

Lørdagen blev rundet af med en heftig EU-debat med faglige input til de to politikeres fremtidige arbejde.

Organisering er en holdsport

Esben Noël Hjort har beskæftiget sig med organisering i primært HK de sidste 11 år og har nu skrevet bogen ”Fællesskab og forandring”. Han gav os en praktisk og teoretisk indføring i arbejdet med at organiserer kollegaer med følgende lærerige huskeliste:

- I en organiserende fagforening er relationer vigtigere end regler.
- Fællesskabet er forudsætningen for fagforeningen – ikke omvendt.
- I en organiserende fagforening lytter man mere end man taler.
- Hvis I vil vide, hvad I skal arbejde

med, så spørg medlemmerne og potentielle medlemmer.

- Styrke er ikke noget, man bare har. Styrke skal opbygges og vedligeholdes hele tid.
- For at kunne flytte holdninger, må du først skabe handlinger.
- Du skal involvere i stedet for at informere.
- Du opbygger ikke kapacitet hos andre ved at gøre tingene for dem.
- Du får ikke folk med dig ved at slå dem i hovedet med fakta. Du får folk med dig ved at aktivere deres følelser.
- Organisering er en holdsport, hvor godt lederskab er nøglen til at skabe følgeskab.

Ny lønberegner

Vi kan konstatere at der har været en stærkt stigende efterspørgsel på at få tjekket lønseddeller. Kollegaerne ønsker hurtigt og nemt at tjekke om der er fejl eller mangler på deres lønseddel. Derfor har Rør & Blik udviklet en lønberegner.

Lønberegneren er et værktøj for både svende og lærlinge, så du med det samme kan tjekke om du får de korrekte satser for overarbejde, smuds og andre tillæg samt at S/H, feriepenge og pension bliver beregnet korrekt. Når Lønberegneren lanceres, bliver det fulgt op af nye ”Tjek din lønseddel” kurser i efteråret.

Farvel til aftalte og ordnede forhold

EU-minimumsløn kan hælde dine rettigheder til ferie, barsel og pension ned af brættet

■ **ARBEJDSMARKED** »Jeg har brugt rigtig mange timer på at arbejde imod EU's forslag om en lovbestemt mindsteløn. Det har gjort indtryk på mine kollegaer i Bruxelles, at vi i Danmark står tæt sammen på tværs af fagbevægelsen, arbejdsgiverne og partierne«, siger Marianne Vind, der sidder i EU-Parlamentet for Socialdemokratiet. Her er hun i centrum for forhandlingerne om en minimumsløn med en fast post i Beskæftigelsesudvalget. Før valget var hun næstformand i fagforeningen HK/Privat.

Først tager de vores løn, så trues vores rettigheder

Hun og de danske organisationsfolk er i fællesskab meget bekymrede for, at den danske model – bygget på mere end 100 års kamp for bedre arbejdsforhold – vil ryge til skrot. Dels flyttes vores handlemuligheder fra arbejdsmarkedsparter til overnationale lovgivere. Dels risikerer danske lønmodtagere at alle andre vigtige forhold, som overenskomstforhandlingerne handler om (ferie, barsel, pension osv.), vil blive klemte, når EU-domstolen bestemmer. Marianne taler flere gange ugentligt med stærkt bekymrede fagforeningsfolk i Danmark.

Derfor skal EU slet ikke blande sig i nationale sociale forhold som arbejdsvilkår. Hvilket Lissabontraktaten også slog fast i 2007.

Et skridt frem og ingen vej tilbage

21 lande i EU har allerede lovbestemte mindstelønninger. Seks lande (Danmark, Finland, Sverige, Italien, Cypern og Østrig) beskytter mindstelønningerne gennem kollektive

overenskomster. Kommissionsformanden kom sidste år med sit lønforslag. I januar stemte Beskæftigelsesudvalget i Europa-Parlamentet nej til et ændringsforslag, der ville presse alle lande til at fastsætte fælles niveauer for mindsteløn.

»Der har været stærke kræfter i Europa-Parlamentet, som presser på direktivet om lovbestemt mindsteløn. Men jeg har holdt mange møder for at påvirke udvalget til at bremse de mest vidtgående forslag, som ville have tvunget Danmark til at indføre niveauerne ved lov«, siger Marianne.

Omvendt har EU-Rådets Juridiske Tjeneste haft forslaget til gennemsyn og finder ikke, at der er tale om et traktatbrud. Så nu er vejen principielt åben for at EU kan blande sig ud over EU's traktatgivne kompetencer på arbejdsmarkedet.

Direktiv med store smuthuller

Det er nemlig ikke EU-Kommissionen, men EU-Domstolen, der tolker EU-lovgivningen. Juraprofessor Jens Christensen konkluderer i et notat til CO-Industri: »Forslaget gør lønfastsættelse og indretning af overenskomstsyste-

til et EU-anliggende, herunder et anliggende for EU-Domstolen”.

Direktivet gør løn til en EU-sag og EU-Domstolen kan derfor i fremtiden forholde sig til, om det danske arbejdsmarked er indrettet, så det faktisk sikrer den individuelle arbejdstager en passende mindsteløn.

Trekantsspil i et kompliceret parløb

EU-Rådets Juridiske Tjeneste har nu banet vejen for at kommissionens forslag kan viderebehandles af både parlamentet og ministerrådet i et parallelt forløb.

De to forsamlinger kommer med hvert deres udkast til et lovforslag. Så er det Kommissionens opgave at samle et fælles beslutningsforslag, hvis det overhovedet er muligt at binde enderne sammen.

Processen kaldes ”tripolær forhandling” og giver plads til mange uformelle forhandlinger og forskellige afstemninger af holdninger, så de fire forslag til sidst kan blive et fælles direktiv.

Et simpelt flertal i parlamentet eller rådet kan dog få forslaget til at falde, men Marianne frygter, at efter et kompliceret politisk spil, står vi overfor et forenet Europa, der ikke vil give plads

til endnu en undtagelse for de nordiske lande.

Hverken international solidaritet eller vores danske model skal ofres

»Jeg vil ikke acceptere, at EU skal bestemme danske løn- og arbejdsvilkår. Derfor kæmper jeg hårdnakket imod en lovbestemt mindsteløn. Selvfølgelig skal vi løfte fattige europæeres levevilkår, men det gør vi ikke ved at ofre vores danske model. Tværtimod. Vi skal i stedet både styrke de lokale fagbevægelser i andre lande og beskytte retten til at organisere sig overalt i Europa«.

Konsensuskultur fremfor konflikt

Marianne Vind peger på at den danske model har skabt værdi fordi den indkapsler og løser konflikter. »I Danmark starter vi med at tale om de fælles løsninger. Ingen behøver at nævne elefanten i forhandlingsrummet: ”strejke eller lockout”. Vi åbner aldrig med konflikten, mens traditionen og kulturen i Europa er omvendt ved at lægge ud med en konflikt. Uden at det giver bedre løn og arbejdsforhold i sidste ende«.

Samtidig er der ingen reelle muligheder for at undtage Danmark. I princippet kan der skrives politiske hensigtsrklæ-

ringer ind i forslaget, men i bund og grund er det EU-domstolen, der alene fortolker teksten. Det vil med al sandsynlighed ikke falde ud til den danske modells fordel. Vi har tidligere set, hvordan EU-domstolen har afsagt domme, som indskrænker vores rettigheder. Direktivet kan tidligst vedtages i efteråret.

Vi kæmper både solidarisk og internationalt

Henrik Juul Rasmussen, formand for Rør & Blik deler til fulde denne bekymring, da lovgivning om minimumsløn ikke har hjulpet nævneværdigt i Europa:

»Mange glemmer at vi slet ikke har planøkonomi i Europa. Tværtimod er grundlaget markedskræfternes uhindrede ageren på tværs af grænser og det regime vender altid den tunge ende nedad. Solidaritet, faglig kamp og organisering er vejen frem. Som når vi demonstrerer i fællesskab med andre fagforeninger for overenskomster og imod social dumping den 1. maj og når vi får hævet mindstelønnen via vores seneste overenskomstforhandlinger. Det er ægte solidaritet med både vores danske og udenlandske kollegaer – både dem i landet og dem i resten af EU«.

Nyt Hospital Herlev genstarter VVS-entreprisen

Offentlig bygherre valgte igen den billigste udenlandske entreprenør, men ikke den bedste

■ **BYGGESKANDALE** Vi skal lære af historien, så vi ikke gentager den. Nu har en offentlig bygherre igen smidt en stor udenlandsk VVS-entreprenør på porten. Nøjagtig som på det skandalramte byggeri af Niels Bohr Bygningen har Nyt Hospital Herlev også droppet den spanske storeentreprenør Inabensa.

Inabensa har ikke levet op til kontrakten. Firmaet har ikke udført arbejdet til den aftalte tid og den ønskede kvalitet, lyder begrundelsen fra Region Hovedstaden.

Billigst er sjældent bedst

Herlev Hospital var Danmarks højeste byggeri med 25 etager i 1965. Så stort at de øverste etager først blev taget i brug i 2007. Dengang byggede man 30.000 kvadratmeter nyt sygehus, men i 2015 gik Region Hovedstaden ambitiøst i gang med at bygge dobbelt så meget hospital. Måske skulle bygherren nervøst have kigget på datoen for underskrivelsen af kontrakterne. Fredag den 13. november 2015 indgår Nyt Hospital Herlev aftaler med en samlet byggesum på en milliard

”

Hos to af Inabensas underleverandører var der alvorlige problemer med lønsedlerne. Fagforeningen fandt fejl i feriepenge, lønudbetaling, fritvalgskonto og pension.

kroner. Spanske Inabensa er billigst og snupper broderparten som ansvarlig for både el, VVS og ventilation. Fem år efter og tre år bagud for tidsplanen blev VVS-entreprenøren fyret (igen).

Skærpet spansk tilsyn

Nyt Hospital Herlev valgte ellers at gå med livrem og seler og sætter firmaet under skærpet tilsyn allerede i 2017. Regionen brugte ekstra penge på et udvidet fagtilsyn med Inabensa. Et udvidet byggetilsyn, som fulgte på baggrund af de negative erfaringer fra Niels Bohr Bygningen, hvor firmaet var entreprenør på det prestigefyldte milliardbyggeri for

Københavns Universitet, men allerede i februar 2017 blev de spanske entreprenører fyret. I dag kører en erstatningssag om 650 millioner kroner fortsat, mens de sidste dele af Inabensas arbejde afsluttes af Bravida.

Snyd med løn

Rør & Blik kom også hurtigt på arbejde i Herlev. Hos to af Inabensas underleverandører var der alvorlige problemer med lønsedlerne. Fagforeningen fandt fejl i feriepenge, lønudbetaling, fritvalgskonto og pension. Men det var meget vanskeligt at få fat på reel dokumentation.

Først efter trussel om et fællesmøde

mellem LO og DA valgte de spanske arbejdsgivere at komme til et dialog-møder med Rør & Blik og TEKNIQ Arbejdsgiverne. Efter at have raslet med de fagretslige sabler kom de efterlyste lønsedler og ansættelsesbeviser for hele ansættelsesperioden fra de forskellige medarbejdere.

»Når der kommer udenlandske virksomheder hertil, er det vores opgave at sikre, at de tiltræder overenskomst ellers er det social dumping«, forklarer Henrik Juul Rasmussen.

Lortestemning på byggepladsen

Byggeriet af Herlev Hospitals udviklede åbenlyse og uhorste konflikter i form af chikanerier med tis på gipsvægge og ødelæggelse af materiel, skriver Licitationen i november 2018. Projektlederen Connie Barfod erkender, at der har været ”rigtig dårlig stemning”. Men hun ved ikke hvem, der tisser og skider på væggene.

Efter Licitationen har talt med en række kilder, skriver avisen, at der er

Projektlederen Connie Barfod erkender, at der har været ”rigtig dårlig stemning”. Men hun ved ikke hvem, der tisser og skider på væggene.

tale om flere tilfælde hvor udenlandske håndværkere fra den spanske entreprenør Inabensa har tisset og efterladt afføring på væg og gulve.

Forsinket på tredje år

Ifølge den oprindelige tidsplan skulle byggeriet stå færdigt i 2018. Siden bliver afleveringen skubbet utallige gange. Først til marts 2019, derefter til maj 2019. Siden yderligere et halvt år til december 2019. Projektledelsen forsikrer konsekvent, at man hellere vil bruge længere tid og få et ordentligt hospitalsbyggeri. Men Inabensa har ikke været i stand til leve op til kontraktens forpligtelser og ikke ud-

Social dumping er en trofast følgesvend ved de store offentligt udbud.

ført arbejdet til den aftalte tid og kvalitet, lyder begrundelsen for forsinkelserne fra byggeledelsen.

Tålmodigheden brister

I slutningen af 2020 bliver kontrakten med den spanske entreprenør opsagt. Beslutningen om at opsigte kontrakten vil ikke umiddelbart få konsekvenser for indflytningen, som nu er skubbet til juni 2021. Inabensa har ikke kunnet sikre den nødvendige fremdrift i deres opgaver på byggeriet. Firmaet er blevet pålagt dagbøder, uden at den straf har en positiv effekt på samarbejdet og fremdriften.

Regionens Forretningsudvalg fandt i april en stribe alvorlige mangler: ”Der er konstateret en række fejl især på El- og VVS-entreprisen, som skal udbedres i løbet af foråret. Bygningen ønskes ibrugtaget før sommerferien, så tidsplanen for restarbejder er meget stram. Der opdagges fortsat nye fejl og mangler både ved afprøvning og indregulering af anlæg og installationer.”

For at sætte skub i byggeriet har tre danske entreprenører fået hver to etager, de skal kvalitetssikre og færdiggøre byggeriet. Det er Wicotec Kirkebjerg, Bøgelund VVS og Bravida, der nu afslutter entreprisen. De tre firmaer har fået en skarp tidsplan til at afslutte arbejdet.

Kampen fortsætter i retten

Den spanske VVS-installatør forsvinder dog ikke uden kamp. Nu kan der som ved Niels Bohr Bygningen forventes et hårdt og langt juridisk efterspil. Inabensa er naturligvis fuldkommen uenige i beslutningen og påpeger arbejdet på entrepriserne er cirka 98 procent færdiggjort. Inabensa afviser at kontrakterne er misligholdt og fastholder, at ophævelsen er uberettiget. Firmaet vil derfor kræve en klækkelig erstatning af Region

Hovedstaden ifølge Dagens Byggeri. På samme måde er sagen om Niels Bohr Bygningen også endt i retten med et trecifret millionbeløb.

Fravælg fuserfirmaerne

Historien om Inabensa minder desværre om historien om en vaneforbryder og der er mange af slagsen. Både ved Metroringen, Storstrømsbroen og senest Femeren-projektet handler de store udenlandske entreprenører bevidst i strid med alle danske fagretslige regler og leverer arbejdet af en ringe kvalitet. Social dumping er en trofast følgesvend ved de store offentligt udbud.

»Vi må ændre udbudsregler, så de ikke står i vejen for at kommuner og regioner kan fravælge udenlandske fuserselskaber uden overenskomst, når de laver offentlige udbud. Vi ser igen og igen udenlandske entreprenører systematisk bruger social dumping og snyd samt leverer arbejde af en dårlig kvalitet for at vinde entrepriser. På den måde undergraver de offentlige udbudsregler, det organiserede arbejdsmarked og vi spilder fuldstændigt skattekroner fremfor at forbedre vores velfærd. Vi bør ændre EU's udbudsregler, så de ikke står i vejen for kvalitetsbyggeri og ordentlige arbejdsforhold«, siger Henrik Juul Rasmussen.

Fakta:

Projekt: Nyt Hospital Herlev.

- Herlev Hospital udbygges med 60.000 m²
- Budget var oprindeligt 1 milliard kroner, nu justeret til 1,5 milliard.
- Start 2016 - Planlagt afslutning 2018.
- Der bygges stadig.

Indsatsen mod social dumping virker

Københavns Kommune fangede flere asociale leverandører i 2020

■ **SOCIAL DUMPING** Københavns Kommunes Indsatsteam tjekker social dumping blandt hovedstadens mange leverandører. I 2020 var særligt to brancher udsat for mange kontrolbesøg: Rengørings- og bygge og anlægsbranchen. Begge brancher med mange udenlandske arbejdere. Blandt rengøringsmedarbejderne var der underbetaling i 96,6 procent af alle kontroller. I bygge- og anlægsbranchen var der problemer i 53 procent af 152 dokumentkontroller.

Indsatsteamet noterer at det er en smule lavere end i de to foregående år. Så teamets fokus på tilstedeværelse og forbyggende arbejde med ID-kortet har haft en synlig effekt. »Problemer med social dumping er ofte blandt underleverandører. Med ID-kortet er det enkelt for hovedentreprenøren og Indsatsteamet at udføre en kontrol, men det kræver også løbende fysisk tilstedeværelse«, siger David Salomonsen, CSR-Chef i Københavns Kommune.

Dumpekarakter i VVS-branchen

Kigger vi på underbrancherne i byggeriet er det særligt arbejdsmænd og nedrivere, hvor der er flest tilfælde af social dumping. Særlig slemt er firmaer med arbejdsmænd, hvor overtrædelsesprocenten var 53 procent.

Desværre er der i 2020 fundet 100 procent overtrædelser i de fem sager på VVS-området. Den eneste anden

underbranche med tilsvarende 100 procents overtrædelser i leverandørkæden er i vagt- og sikkerhedsbranchen.

»Det er dog vanskeligt at konkludere noget generelt på baggrund af så forholdsvist få sager. Samtidig er kategorierne inddelt efter arbejdets art og udførelse ikke efter uddannelse og fag mv«, siger David Salomonsen.

Underbetaling og snyd på stor asbestsanering

Indsatsteamet besøgte også et botilbud, hvor der ved en større renoveringsopgave var fundet asbest. Teamet mødte et stort hold udenlandske håndværkere i gang med asbestsaneringen. Sjakket kom fra Tyrkiet og Bulgarien og ingen talte dansk. De var alle lige hyret ind til opgaven af en nyoprettet virksomhed. Indsatsteamet valgte at tage kontrol og virksomheden sendte straks kontrakter med minimallønssats. Da teamet gravede videre i sagen, viste det sig, at medarbejderne havde arbejdet 10 timer om dagen, i op til syv dage om ugen og uden overtidsbetaling. Der var heller ikke styr på indbetalinger til pension og SH.

Efter mæglingssmøde med leverandøren, stillede Indsatsteamet efterbetalingskrav for 15 medarbejderne på i alt 146.300 kroner. Underbetalingen svarede til at arbejderne var blevet snydt for 25 procent.

Efterfølgende har indsatsteamet fulgt op på, at alle medarbejdere har fået deres SH, når de er stoppet i virksomheden eller senest ved årets udgang, som overenskomsten foreskriver.

ID-kort til alle

København Kommune har fået nye ID-klausuler, som stiller krav om registrering af alle medarbejdere og underleverandører, samt brug af ID-kort på alle kommunens arbejdspladser. Samtidig er arbejdsklausulen blev skærpet med nye

dokumentationskrav og flere sanktionsmuligheder.

UTÆTHEDEN beskrev i 2/21 projektet, der sikrer at alle på en byggeplads bruger kortet til ind- og udtjekning og hvordan data lagres i kommunens system, hvilket gør kontrol med social dumping meget gennemskuelig og effektivt.

Vandrende arbejdskraft med ID-kort i bagagen

»Et ID-kort til alle håndværkere også udstationerede arbejdere kan være et stærkt værktøj i kampen mod social dumping. Kortet vil lette myndighedernes kontrol med social dumping og sikre, at alle kender deres ansættelsesvilkår. Resultaterne fra Hovedstaden og Danmark er gode, og derfor kan sådan et internationalt ID-kort med fordel bredes ud i hele EU«, siger Christian Ingebrekt, faglig sekretær i Rør & Blik.

Nøgletal

- Der er afdækket 341 sager med social dumping i 2020
- 15 procent var grove overtrædelser
- Der er stillet erstatningskrav på kroner 1.750.243
- Største enkeltsag er på kroner 763.958
- Største enkelt efterbetaling til en medarbejder er kroner 236.321
- Alle tal er større end 2019

Mertid på transport er naturligvis arbejdstid

Lærlinge fik deres mertid betalt fire år tilbage

■ **OVERENSKOMST** Mads Agerup Olsen viser ni tætskrevne sider med lange skemaer frem. Det er hans dokumentation for brug af mertid igennem hans fire læreår, som EUX-lærling hos Kemp og Lauritzen.

Dokumentationen har han selv nøjsommeligt samlet sammen med en præcis opgørelse af arbejdssted, adresse, transporttid ud og hjem hentet fra rejseplanen.dk med en beregning af mertids forbrug og manglende løn over fire år. Flere hundrede timer og i alt 19.483 kroner skulle have været medregnet i hans lønudbetalinger.

Med grundig egen dokumentation, et stærkt kolleganetværk og et par dygtige tillidsfolk kunne tre lærlinge fra Kemp og Lauritzen få dækket deres mertid på ekstra transport. De havde selv tjekket deres rettigheder til at få dækket udgiften, som er præciseret i overenskomsten

Punkt 26, stk. 15 og i forbundets ”Lærlingeguide”.

Stærkt fagligt netværk

»Min far havde talt med en VVS-kollega, der fortalte at hans egen søn havde opsat en beregning over mertid, som skulle dækkes af arbejdsgiveren. Så samlede jeg selv al dokumentationen og satte den på skema, som viste et betragteligt efterslæb«, siger Mads.

Dokumentationen blev sendt videre til den lærlingeansvarlige Jakob Neumann og tillidsrepræsentant Karsten Clausen i Kemp og Lauritzen. »De gæve lærlinge havde selv udført alt forarbejdet på smukkeste vis og havde styr på deres faglige rettigheder. Derfor accepterede HR-afdelingen uden videre det berettigede krav på forbrugt mertid på transport«, siger en tydeligt tilfreds Karsten, formand for Rørklubben.

»Jeg er imponeret over, at de selv organiserer og fremføre deres sag så grundigt og velfunderet«. I første omgang blev erstatningen udbetalt til de to lærlinge

i Serviceafdelingen, mens Mads der arbejder i Entreprisefdelingen måtte have hjælp fra Rørklubben. »Efter otte uger og en lokalforhandling på anbefaling af Rør & Blik, måtte faglederen fra Entreprise også acceptere, at Mads udregning på baggrund af rejseplanen.dk var helt efter vores aftaler i overenskomsten«.

Gentagelses synder

Personaleafdelingen hos Kemp og Lauritzen burde have vidst bedre. Allerede i 2016 blev en tilsvarende sag afgjort ved Det Faglige Udvalg, hvor Bjørn Due og Kim Fusager sikrede en reel betaling for mertid i en lignende sag i firmaet. Efterfølgende blev der udarbejdet et protokol-lat vedrørende lærlinges vejpenge. Der slår TEKNIQ Arbejdsgiverne og Blik- og Rørarbejderforbundet fast, at godtgørelser for længere transporttid udregnes via rejseplanen.dk.

»Alle ved at eventuel mertid som måtte fremkomme, ved at der skal mødes på en udearbejdsplads, nemt og præcist kan udregnes via rejseplanen.dk. Så behøver hverken lærling eller mester at være i tvivl. Det er fair og meget gennemskueligt for alle«, siger Bjørn Due.

»Vi har haft en del udskiftninger i vores lønadministration de sidste par år, hvor der er opstået et videnshul. Nu er vi alle opdaterede på forholdene og vi blev enige med firmaet via en udmærket dialog«, siger Karsten. Han vil nu sikre at det bliver en fast afregning på lærlingenes lønseddel og den lærlingeansvarlige Jakob Neumann vil formidle informationen løbende.

Kørsel

Når du bliver bedt om at møde andre steder end på virksomhedens adresse, så skal din mester betale for den mertid, som du bruger ved at køre et andet sted hen. Din mertid og merudgifter beregnes ud fra rejseplanen. Det gælder uanset transportmiddel – også selvom mester stiller transportmidlet til rådighed.

Kilde: Lærlingeguide 2020-2023

Robotskelet på håndværkeren

Idéen er fra en kulørt Hollywoodfilm, men exoskelettet kan forbedre dit arbejdsmiljø

■ **ARBEJDSMILJØ** »Du kan hurtigt og nemt tage det på alene. Skelettet vejer under to kilo og det tager næsten ikke længere tid end af tage din rygsæk på«, forklarer Jakob Neumann, AMR. Han er i gang med at afprøve exoskeletter systematisk blandt firmaet faggrupper: rørleggere, ventilatormontør, VVS, elektrikere m.fl.

Exoskeletter er oprindeligt kendt fra NASA og rumfart, hvor forskere efterlignede styrken i insektskeletter. I dag elsker det amerikanske militær

superteknologi. Fysisk handicappede rejser sig med støtten og bilindustriens samlebåndshåndværkere bruger skelettet flittigt.

Nu er det det nye højteknologisk værktøj på vej ud til byggeriet i Danmark.

Passivt skelet hjælper meget

Skelettet vejer under to kilo og spændes på via et bælte om lænden og strammes ind med stropper om armene og over brystkassen. Skelettet ligner en rygsæk og flytter belastningen fra Jakobs arme og skuldre til hoften ved hjælp af en fjedrebaseret teknologi.

»Jeg kan selv indstille fjeder aflastningen så præcist at jeg ikke bruger spor energi på at hæve hænderne, når jeg arbejder med monotone opgaver tæt

under loftet. Sænker jeg hænderne, har jeg forsat fuld fleksibilitet og udstyret generer ikke slet ikke arbejdet«.

Jakobs kollega, Jimmy, en tætbygget rødhåret ventilatormontør fra Skåne, har allerede prøvet udstyret som dykker i hæren. Nu viser han styrken i værktøjet ved at holde en tung hammer i strakt arm i mere end seks minutter. Uden exoskelet kan han kun holde den lidt over et minut.

Brugervenlige løft

Jakob er i gang med at afmontere et sprinkleranlæg i loftet på Københavns Universitet på Amager. I mange timer står han på liften med hævede arme, men støtten gør at der ikke bruges energi på at holde hænderne oppe. På den måde bliver hele hans bevægelsesap-

parat aflastet. »Jeg er slet ikke i tvivl om at det er fremtiden. Min krop er slidt af hårdt arbejde og her hjælper exoskelettet naturligtvis, men særligt lærlinge med rigtigt mange år forud på arbejdsmarkedet vil kunne nyde godt af denne støtte«.

Exoskeletter er fortsat forholdsvis nye, og for at de for alvor skal blive en succes i byggeriet er det nødvendigt at udvikle en teknologi, som både er brugervenlig, robust og inden for økonomisk rækkevidde. Der er ikke nogen motor i exoskelettet, kun meget lidt styring og slet ingen tunge batterier. Løsningen er lavpraktisk og enkel i de passive exoskeletter.

Al den energi der bruges, kommer fra brugeren selv. Skelettet drives ikke af andre kraftværker end dine egne muskler, men værktøjet fordeler forbruget anderledes.

Arbejdsskader rammer millioner af håndværkere

Forestil dig at slippe for de skulder- og nakkesmerter, du pådrager dig som følge af flere timers arbejde under et loft. Exoskelettet er designet til, at du kan udføre den samme bevægelse igen og igen, uden du bliver træt eller overbelastet.

Nedslidning på arbejdsmarkedet ved fysisk belastende arbejde skal høre fortiden. I dag er så mange som 44 millioner arbejdere i EU ramt af muskelrelaterede sygdomme. Alene i Danmark er de

samlede omkostninger for muskel- og skeletlidelser 17,2 milliarder kroner årligt og giver 770.000 ekstra sygedage årligt.

Her er exoskelettet udviklet for at aflaste din krop for både tunge løft og gentagende ensidigt arbejde, som nedslider kroppen. En sideeffekt er, at arbejdet og processerne kan optimeres med hensyn til tid og arbejdskraft. Men det må aldrig blive en undskyldning for, at mester skruer hastigheden og kravene voldsomt op. »Exoskelettet skal bruges til at forebygge og aflaste dit arbejdsmiljø og ikke bare som et værktøj til at optimere firmaets produktivitet og profit«, advarer Christian Ingebrect, arbejdsmiljøsekretær Rør & Blik.

Mand og maskine: Et teknologisk fix

Det ligner muligvis noget fra en Hollywoodfilm, når en bygningsarbejder spænder et exoskelet på sin krop. Men exoskelettet, der er en højteknologisk forstærkning af kroppen, kan forebygge mange sygedage i og forhåbentlig forlænge det gode arbejdsliv for arbejdere i byggeriet.

Teknologien er begyndt at sive ud i virkeligheden. »I de seneste år har vi set en stor vækst i brugen af exoskeletter i industrien i

Danmark, hvor vi er gået fra en dyr og besværlig teknologi til et specialværktøj, der er hyldevare. Særligt slagterier, mekanikere og håndværkere bruger det i dag. I fremtiden vil både håndværkere og arbejdsgivere

se det lige så naturligt i arbejdsmiljøet som hjelm, briller og sikkerhedssko med klart færre arbejdsskader i fremtiden«, siger John Rasmussen, professor i Biomekanik på Ålborg Universit.

Hurtigere, højere, stærkere: HILTI HA EXO-O1

Hurtigere fremskridt på stedet – det passive exoskelet øger din egen styrke og hjælper med at mindske overanstrengelse under byggearbejdet skriver Hilti:

- Behagelig hele dagen, da det ultralette exoskelet vejer under to kilo.
- Fri bevægelighed med dynamisk støtte uden at begrænse din naturlige rækkevidde.
- Udviklet til at give støtte til installationsopgaver over hovedhøjde på byggepladser.
- Kræver ikke batterier, strømkilde og ingen motor at vedligeholde.
- Typiske arbejdsopgaver: Montage af ventilationskanaler, sprinklere og rørføringer over hovedhøjde.
- Pris cirka 14.000 kroner.

FAKTA

Exoskelet er betegnelsen for et mekanisk, stivgørende strukturelement, der sidder uden på en organisme i stedet for indeni. Exoskeletter findes hos bl.a. insekter og krebsdyr. Et eksempel er rejeskaller; rejer har ikke indre skeletter som dem, man finder hos pattedyr, i stedet sidder deres skelet udenpå.

Kilde: Wikipedia

Hollywood og exoskeletter

- Aliens 1986
- RoboCop 1987
- Starship Troopers 1997
- Matrix Revolutions 2003
- Iron Man 2008
- Elysium 2013
- Edge of Tomorrow 2014

Fortidens synder dræber i dag

Nu vil EU endelig fjerne asbesten

■ **ASBESTS** Siden 1972 har vi slet ikke brugt asbest til isolering. I 1980 blev produktet helt forbudt at anvende og i 2005 fik vi et totalforbud mod import og produktion af asbest i Danmark.

Men asbest er indenfor dørene og findes i mange bygninger. Faktisk har antallet af danskere med lungehindekræft, været stigende igennem de sidste 60 år. En sygdom, der altid er forårsaget af kontakt med asbest. På samme måde dør mellem 90.000-100.000 europæere hvert år af asbestrelaterede sygdomme.

Forskere siger at dødstallet først top- per i 2025. Lidelsen koster os svimlende 78 milliarder kroner hvert år.

Asbestfrit Europa men hvornår?

I Polen har de en handleplan, der vil fjerne asbest i 2032 og måske skal vi denne gang se udenfor landets grænser for at løse problemet med asbest i fællesskab med de øvrige europæiske lande. EU-Parlamentets Beskæftigelsesudvalg har med Nikolaj Villumsen (EL) som tovholder, samlet en række nye handlemuligheder på tværs af Europa i et nyt direktivforslag til et asbestfrit Europa.

»Jeg har krævet en samlet strategi for at fjerne al asbest i EU på en sikker måde. Ingen skal dø af at gå på arbejde. EUs »Green Deal« (grøn omstillingsplan red.) og den såkaldte renoveringsbølge gør at 30 millioner

bygninger skal energirenoveres i de kommende år. Jeg mener, at det skal gøres på en social retfærdig måde, hvor bygningshåndværkerne, beboere og brugerne beskyttes imod asbest.

Samtidig har EU-Kommissionen annonceret, at de vil se på at revidere direktivet for beskyttelse af arbejdstagerne imod asbest, og jeg håber, at vi kan presse dem til at have høje ambitioner og fremlægge en strategi for at få gjort asbest til fortid i EU. Det er helt centralt i min rapport«, siger Nikolaj.

Asbest på tværs af Europa

Nikolaj har talt med læger, politikere, forskere, fagforeninger og bygningsarbejdere på tværs af Europa for at samle de bedste ideer og skarpe værktøjer til at begrave denne dødelige fare efter 140 års hærgen. I Danmark har vi været i front i mange år og vi har på mange niveauer bidraget til initiativet via din fagforening, dit forbund og BAT-kartellet.

Men kigger vi ud over Europa er der lande, som er gået væsentligt længere end i Danmark:

- Holland har en meget skarp grænseværdi på 2000 fibre pr. m³, hvor resten af Europas grænseværdier er 50 gange så høj på 100.000 pr. m³.
- I Frankrig kan du ikke sælge eller leje en bygning før en byggetilstandsrapport har dokumenteret asbest i bygningen.

- I Polen har de en online registrering af mulige asbestrelaterede sygdomme.
- Polen skal være asbestfri i 2032.

Gode mål og konstruktive forslag men få midler

Udkastet indeholder forslag om at registrere den samlede europæiske bygningsmasse for asbest. Behovet er åbenlyst, da EU planlægger en energirenovering og grøn omstilling i mere end 30 millioner bygninger i de næste ti år.

Der er forslag om at samle nationale registreringer over borgere, der har været udsat for asbest. Det skal være online, brugervenligt og administreres af sundhedsmyndighederne. Det har Rør og Blik efterlyst i årevis i Danmark.

Uddannelse og certificering af alle saneringsarbejdere, der fjerner asbest. Et fælles ID-kort til den vandrende arbejdskraft, der dokumenterer håndværkernes asbestkompetencer. Et handlingsorienteret forslag er at boligejere fremover får ansvaret for at deres bygninger er undersøgt for asbest, før de kan sælges eller lejes.

Bistand til boligejere med asbest

Boligejerne skal undersøge deres bygninger og der skal oprettes centrale registrer over asbest, der endnu ikke er fjernet. Her foreslår beslutningsforslaget,

at der sættes nødvendige midler af.

»EU råder over store økonomiske fonde, som uden tvivl vil kunne bidrage til at støtte husejere med at fjerne asbesten. Dermed vil den aktive indsats for fjernelse af alt asbest i Europa ikke alene gavne bygningsarbejderne, men også husejerne, der får hjælp med at komme af med den skadelige asbest før den skader dem og deres familie«.

Intentionerne er gode, men kræver stærk politisk vilje. »Rapporten vedtages forhåbentlig af Beskæftigelsesudvalget til september og så skal den efterfølgende godkendes af hele EU-parlamentet i Strasbourg. Så sender vi bolden videre til EU-Kommissionen, da de jo har den såkaldte initiativret, og så må vi håbe, at de tør at være ambitiøse og sikre, at den grønne omstilling sker på en social retfærdig måde, hvor den farlige asbest fjernes samtidig«.

Rør & Blik rådgiver også Bruxelles

Nikolaj Villumsen sendte en videohilsen til vores seneste generalforsamling med et løfte om at skærpe kampen for at gøre Europa asbestfri. Rør & Blik har kvitteret ved at komme med input til hans udkast til en europæisk asbeststrategi.

Vi sendte et høringssvar d. 26. april, hvor vi blandt andet har foreslået certificerede uddannelser af asbestsaneringsarbejdere med fokus på grænseoverskridende arbejdskraft. At vi opretter centrale registre for borgere udsat for asbest under de nationale sundhedsmyndigheder for både de primært og sekundært udsatte. At EU opretter et fælles videnscenter for "Best Practice" på området. Og ikke mindst at arbejdsgivere og bygherre fremover får et konkret juridisk ansvar for en korrekt håndtering af asbest samt at EU skal blive asbestfri allerede i 2030.

»Jeg så gerne at der var et konkret årstal på et asbestfrit Europa i 2030, men i de indledende drøftelser med de andre politiske grupper blev det også klart, at der hersker stor uenighed om netop dette spørgsmål. Derfor tog jeg en beslutning om at holde fokus på

RØR- & BLIKKENSLAGERNES FAGFORENING AF 1873

**Rør & Blikkenslagernes Fagforening af 1873 bemærkninger og forslag til:
En Europæisk strategi for fjernelse af alt asbest i EU**

Rør & Blikkenslagernes Fagforening af 1873 bifalder det nødvendige forslag om En Europæisk strategi for fjernelse af alt asbest i Europa. Selvom asbest har været forbudt i fyre år i Danmark, koster det stadig mange dødsfald hvert år og store dele af den ældre bygningsmasse er fortsat forurenset med et dødeligt stof, der kan koste kommende generationers helbred og liv.

Vi finder at udkastet er grundigt, gennemarbejdet og indeholder mange konstruktive initiativer, som Rør & Blikkenslagernes Fagforening af 1873 bakker helhjertet op om.

Vi vil som fagforening for håndværkere anbefale følgende konkretiseringer:

- At EU fastlægger en fælles grænse for asbest, som minimum på linje med de hollandske grænseværdier.
- At der oprettes centrale nationale registre over alle borgere, der har været udsat for asbest. Registret vil gå mere end fyre år tilbage og bør samles systematisk og centralt af det enkelte lands sundhedsmyndigheder for at sikre kvaliteten af registreringen. I dag sker den danske registrering decentralt sted og opbevares hos private firmaer, der skal opbevare registret i årevis.
- At borgere der udsættes for en sekundær påvirkning af asbestfibre, f.eks. familie, lejere, elever m.fl., ligeledes registreres centralt og systematisk af et landsdækkende register.
- At vandrende arbejdskraft altid skal have en EU certificeret uddannelse i fjernelse af asbest for at kunne arbejde i udlandet.
- At EU opretter et fælles videnscenter om "best practice" for registrering af asbestfare og bekæmpelse.
- At arbejdsgivere, bygherre og byggeledelser mv. pålægges et juridisk ansvar og kan straffes ved uforvarlig omgang og håndtering af asbest.
- At EU-kommissionen årligt evaluerer indsatsen og målopfyldelsen.
- At EU samlet tilslutter sig Polens mål om at være asbestfrit senest i 2030.

De bedste hilsner
Rør & Blikkenslagernes Fagforening af 1873

hvilke konkrete tiltag vi ønsker EU og medlemslandene skal tages i stedet for en kontroversiel debat om et præcist årstal, som jeg ærlig talt frygtede at jeg ville tabe«.

Asbest skal væk

»Rapporten er blevet modtaget med begejstring fra både faglige organisationer, forbruger- og lejerorganisationer, og det er jeg selvfølgelig glad for. Nu bliver det afgørende at sikre at ambitionerne ikke udvandes i forhandlingerne i EU-parlamentet. Derudover vil jeg tilføje, at for eksempel det europæiskeagentur for arbejdsmiljø også bakker op om de tiltag vi ønsker, bl.a. på en lavere grænseværdi på maksimal eksponering for 1000 fibre/

m³ og det er jo virkelig stærkt«, slutter en optimistisk Nikolaj Villumsen.

Kommentar af Jesper Kallehauge Terndrup

TM i Andersen og Heegaard og Bestyrelsesmedlem i Rør & Blik

Der skal bare vand på – så går det nok!

Svaret er et rungende nej. Men spørgsmålet er, om svaret så rent faktisk er tydeligt nok?

Ikke sjældent ser vi, på f.eks. Facebook-siden ”Jeg kender en smuk blikkenslager”, at der fremkommer spørgsmål om det er asbest? På det støvede byggebillede, en kollega har lagt op.

Heldigvis er svarene ofte: ”Løøøb!” eller ”Det ligner kiselgur, så det er det med stor sandsynlighed” og flere fornuftige svar.

Andre gange er svarene desværre enten nedladende, forvirrende eller i allerværste fald meget fejlagtige. Om det er af reel uvidenhed, skal jeg ikke kunne sige. Men uvidenheden findes på mange sider – og den uvidenhed skal vi til livs.

For i alle tilfældene er det korrekte svar altid: ”Har du den mindste tvivl, så er det asbest – indtil andet er bevist. Så få lavet en analyse øjeblikkeligt.”

Det kan altid virke tilløkkende at springe over, hvor gærden er lavest og bare skære hurtigt ned. Vi skal jo videre! Bevares. Vi går alle på arbejde for at tjene en ordentlig skilling, men præmissen er at det altid skal være i orden. Og det er det kun, når vi tager vores arbejdsmiljø seriøst.

Husk at det øjeblik, hvor asbesten brydes og hvirvler rundt i lokalet (og det gør den også, selvom du gør den våd), så har vi fandeme balladen.

For det første så hænger det i rummet hos kunden, længe efter håndværkerne har forladt matriklen. Asbesten hvirvles op hver evig eneste gang, der er bevægelse i rummet. For det andet sidder det i dit arbejdstøj – arbejdstøj vi tager med hjem til konen, kæresten

eller elskerinden (for nogle er det måske alle tre man tager det med hjem til). Og sidst og ikke mindst er det vores børn, vi udsætter for faren. Når vi tager asbestforurening med hjem.

Nu er koner, kæresten og elskerinder ofte af meget forskellig støbning og jeg skal ikke kunne sige, hvad lige netop din(e) siger til risikoen. Men jeg ved med 100 procent sikkerhed, at jeg fik lov til at sove ude på terrassen, hvis jeg slæbte asbest med hjem i mit tøj – og det er endda på trods af jeg selv vasker det fra tid til anden. Jeg er ganske overbevist om, at jeg slet ikke ville kunne leve med at mine børn blev udsat for asbest. Bare fordi jeg synes det skulle gå stærkt på jobbet, og vi bare skulle videre. Jeg har også en stærk formodning om at mine kollegaer har det på nøjagtig samme måde.

Jeg vil til enhver tid bede en eventuel chef om at rende mig et vist sted, hvis vedkommende bad mig om at omgås asbest med ligegyldighed. ”Uha, det bliver dyrt!”, ”Det er der slet ikke penge til i projektet!” ”Det vil kunden nok ikke betale!” – er desværre også sætninger, jeg har hørt om.

Men prøv-lige-at-høre-her: Det hedder bygherreansvar. Det vil sige at hvis kunden ikke vil betale, skal arbejdet på ingen måde udføres! Der er reelt ingen udgifter for mester – den ligger altid hos bygherren eller kunden.

Mens vi er ved udgifterne til sikker sanering, så er jeg helt overbevist om at en skrotningspræmie for asbest eller et 100 procent skattefradrag på

asbestsanering, ville være en meget overbevisende grund for alle kunder til at få udført en korrekt asbestsanering. Skrotningspræmier har virket på gamle biler og udslidte brændeovne, bare for at nævne et par eksempler. Så hvorfor ikke også på den dødelige asbest?

Lad os i fællesskab, det være sig kolleger, kredse, forbund – men også i særdeleshed mestre, byggeledere og kunder - komme asbesten til livs nu.

Hvis ikke for din egen skyld, så i det mindste for vores børn og familie samt fremtidige generationer af håndværkere og boligerejere.

”Det går nok” – det kunne være skriften på mangt en gravsten for meget rundt om i verden. Æret være deres minde med ønsket om en snarlig afskaffelse af asbesten.

Grøn omstilling, EU-mindsteløn, social dumping og tjennestemandreform

Byggefagenes Samvirke var på konference og gav faglig støtte til sygeplejerskerne

■ **BS KONFERENCE** Håndværkerne har et fællesskab på byggepladserne og vi har også et stærkt fagligt fællesskab i hovedstaden med snart 100 års fast samarbejde i Byggefagenes Samvirke. For at styrke det arbejde mødtes byggefagenes fagforeninger for at søge inspiration og udvikle nye faglige idéer. Derfor bidrog også en række tungtvejende fagforeningsfolk og to politikere fra EU-parlamentet.

Lizette Risgaard formand for FH indledte med en peptalk omkring organisering. Nye tal viser desværre områder, hvor den faglige organisering er på kraftigt tilbageslag, hvilket gav anledning til en kritisk debat om: Hvorfor forsvinder nogle medlemmer? Hvordan får vi bedre fat i de unge og er vi ikke fagligt dygtige nok, som kollegaernes værn?

Heldigvis kunne Rør & Blik supplere med medlemsfremgang og bud på gode hverveværktøjer.

Fremtiden er grøn

Et gennemgående tema var den klimoomstilling alle håndværksfag står overfor i dag. Claus von Elling, formand for BAT-kartellet stillede en række problemer og løsninger op. Området er vigtigt og indeholder også mange spændende udviklingsmuligheder. De grønne muligheder er dynamo for fagenes teknologiske udvikling og vi skal være med på bølgen. Byggefagenes Samvirke har i fremtiden en lang række initiativer i støbeskeen med

oplæg, aktioner og kurser.

Klimaudvalget fra Byggefagenes Samvirke deltager igen i Folkets Klimamarch den 6. november. Klimamarchen skal være med til at kræve at kommunerne omstiller sig til grønne kommuner i hovedstaden. For valget i november bliver også kommunerne og regionernes klimavalg. Klimaudvalget er virkelystent og åbent for nye aktivister. Vil du selv deltage, så kontakt gerne, Henrik Juul Rasmussen, hjr@blikroer.dk.

Truslen udefra

Klodens klima kan håndværkeren tackle, men modstand imod EU's direktiv skal vi have hjælp til. Derfor var en hel aften sat af til debat med to EU-parlamentarikere om forslaget om en EU-minimumsløn.

Marianne Vind (S) og Nikolaj Villumsen (EL) var meget enige om, at vi skal stoppe det ødelæggende forslag og at alle mulige alliancer skal knyttes for at forhindre et overnationalt løndirektiv. Ellers kan EU-minimumsløn nedbryde det arbejdsmarked vi kender totalt.

Social Dumping er en åbenlys trussel, der udvikler sig eksponentiel på byggepladserne og undergraver den danske

model. Derfor skal det danske Folketing genfremsætte forslaget om en Social Protokol indført i EU-Traktaten.

Vi er mere værd

Mødet blev afsluttet med en gæst. Kristina Robins, Kredsformand for Hovedstadens sygeplejersker talte varmt om, hvorfor sygeplejerskerne igen har sagt nej til overenskomstforslaget og for femte gang er i gået i strejke for at vriste sig fri af det spændebånd, som tjenestemandreformens lønsatser har sat dem fast i. Problemet er at en mere end 50 års gammel lovgivning har placeret sygeplejersker som "et kvindefag" uden "forsøger pligt". Sygeplejersker blev som fag i 1969 ikke betragtet som et reelt livs- og forsørgelsesgrundlag for familien og lønnen skulle ikke være til at leve for. Derfor er den slet ikke nok værd i dag, siger sygeplejerskerne.

De samlede fagforeningsfolk udviste solidaritet og gav en række gode råd om, hvilke muligheder konflikten giver sygeplejerskerne og hvilke veje, de kan vælge at gå.

Økonomisk indsprøjtning til arbejdsmiljøet

Ny pulje til forebyggelse af nedslidning og arbejdsulykker i små private virksomheder

■ **ARBEJDSMILJØ** Folketinget har afsat en arbejdsmiljøpulje på 105 millioner kroner hvert år i perioden fra 2021 til 2023. Virksomhederne kan bl.a. søge om at få autoriseret arbejdsmiljørådgivning, de kan fremme sundhed med fysisk træning på arbejdet eller til at afprøve nye hjælpemidler, som forbedrer det ergonomiske arbejdsmiljø. Her tænkes særligt at vi skal lette dagens tunge løft.

Arbejdstilsynet administrerer puljen til små virksomheder med maksimalt 50 ansatte.

Fra kloge hoveder til kloge hænder

Arbejdstilsynets rådgiver kan tilbyde viden og faglig ekspertise til forskellige forløb, der kan forebygge nedslidning eller

arbejdsulykker. Projekter der styrker medarbejdernes og virksomhedens egen viden om forebyggelse af ulykker med nye værktøjer. Det kan være et analyse-redskab til undersøgelse af ulykker og nær ved hændelser med opfølgning af disse. Eller rådgivning til at igangsætte aktiviteter, hvor I indfører nye metoder, der styrker jeres fysiske eller psykiske arbejdsmiljø.

Plads til begejstring

Et firma kan maksimalt modtage 500.000 kr. i støtte pr. projekt, men det er også fornuftige 10.000 kroner pr. medarbejder i de største firmaer. Støtten gives som 80 procent tilskud til de afholdte udgifter.

»Vi ved fra vores kollegaer i mindre virksomheder, at en lang og vanskelig ansøgningsproces ofte betyder, at ejeren opgiver at søge en nødvendig økonomiske håndsrækning. Særligt de små firmaer har svært ved at prioritere ar-

bejdsmiljøet. Derfor vil vi gerne hjælpe kollegaerne med at de kan sætte gang i et bedre arbejdsmiljø. Ansøgningen til denne pulje virker både ubureaukratisk og hurtig og så hjælper vi gerne«, siger Christian Ingebret, arbejdsmiljøsekretær Rør & Blik.

Han har taget initiativ til at samle tillidsfolk i Byggefagenes Samvirke til en workshop og kreativ brainstorm, der skal samle et katalog af gode idéer efter sommerferien.

»Vi taler om alt fra konkret rådgivning, der kan løse akutte problemer, men også firmaholdtræning, individuel styrketræning eller et fyraftensoplæg om sund livsstil, grøn mad eller motion mv. samt økonomisk støtte til anskaffelse af nye tekniske hjælpemidler«.

Styrketræning og sammenhold på jobbet

De fleste ved i dag at fysisk træning på arbejdspladsen kan have en yderst positiv effekt på muskel og skeletbesvær. Særligt styrketræning giver en positiv effekt på smerter. Der er mindre evidens for den samme effekt ved konditionstræning, men begge træningsformer kan dog åbenlyst forbedre dit generelle helbred og mindske eventuel træthed fra fysisk arbejde.

En vigtig effekt er at træningen også styrker vores sociale sammenhold på arbejdspladsen, når kollegaerne træner, støtter og motiverer hinanden.

Træning kan enten foregå som en del af arbejdsopgaver eller som særskilt aktivitet i løbet af arbejdsdagen. Arbejdstilsynet anbefaler at træningen organiseres, så det skaber fællesskab og motivation og foregår tæt på arbejdet. Desuden skal det være simpelt og let at gå til samt være målrettet til at træne de samme muskelgrupper, som bruges i arbejdsopgaverne.

*Du kan altid kontakte Christian Ingebret, Rør & Blik på 2688 2072
Kontakt AT's Sekretariat på 7012 1288
Læs mere på at.dk og i forbundets blad 3/21*

HELT KORT

Ryanair prøver igen

■ **OK** Det irske lavprisyflyselskab Ryanair planlægger igen at åbne en flybase i Billund i den kommende vintersæson. Det vil skabe 60 nye job i lufthavnen og det skal ske med overenskomst denne gang lover selskabet. Genåbningen kommer, efter at Ryanair lukkede sin danske base i 2015. Lukningen fulgte som resultat af en omfattende konflikt med den danske fagbevægelse, der ville have selskabet til at indgå aftaler med de lokale fagforeninger. Men da Ryanair blankt afviste overenskomst, førte det til konfliktrusler fra fagforeninger. I sidste ende måtte Ryanair lukke sin base i Billund. Siden blev flere europæiske fagforeninger inspireret af de danske initiativer for at tegne overenskomst og har krævet ordnede forhold i Ryanair. »Vi håber, at vi kan få en løsning ved forhandlingsbordet inden opstart af basen. Uden at vi skal igennem det samme som i 2015«, siger Thilde Waast, formand for Flyvebranchens Personale Union.

Næsten alle elsker den danske model

■ **KONSENTUS** Fagforeningernes aftaler er gode for Danmark. Syv ud af 10 danskere bakker op om den danske model. Opbakningen er massiv både til højre og venstre for den politiske midte viser ny undersøgelse fra Blik- og Rørarbejderforbundet, Malerforbundet, NNF og EL-Forbundet.

5.000 danskere blev præsenteret for ud-sagnet: "Den danske model, hvor fagforeninger og arbejdsgivere aftaler løn- og ansættelsesvilkår, er god for Danmark". 69 procent nikkede Ja.

Blandt de socialdemokratiske vælgere bakker 80 procent op om den danske model. Det samme gør sig gældende for 79 procent af SF's vælgere og 78 procent af Enhedslistens vælgere. På den anden fløj bakker 76 procent af de konservative og 64 procent af Venstres vælgere op bag den danske model. Overraskende ligger Nyt Borgerliges vælgere over med 69 procent, mens de ultraliberale i Liberal Alliance er mere lunkne med "kun" 47 procent. På samme måde er de ældste danskere mest glade for modellen, mens de yngre er væsentligt mindre begejstrede.

TV2's ledelse har for tætte bånd til Venstre

■ **MANIPULATION** TV2's politiske redaktion blev styret af en hemmelig dagsorden på Venstres Landsmøder. TV2's ledelse håndplukkede særligt udvalgte journalister og styrede den politiske dækning.

»Det var i den grad med en blind makker«, fortæller afgående politisk redaktør Anders Langballe. Han oplevede flere gange, at der blev krediteret medarbejdere til Venstre-landsmøder, som ikke var udvalgt af ham. Han oplevede også, at der af og til var for tæt udveksling af oplysninger med Venstres daværende ledelse.

Ulla Østergaard, redaktøren på TV2 News, er gennem årene flere gange blevet kritiseret for at have for tætte bånd til Venstres tidligere formand, Lars Løkke Rasmussen. Hun var spindoktor i årene 2001 til 2007, da Lars Løkke var indenrigs- og sundhedsminister i de to første Anders Fogh Rasmussen-regeringer.

Siden har hun trukket sig efter TV2 bragte to falske historier om IAs leder ved valgkampen i Grønland.

De gule bruger kontingentet på reklamer

■ **MARKEDSFØRING** De gule tværfaglige foreninger som Det Faglige Hus, Krifa, Business Danmark og Frie Funktionærer bruger absolut allermost, når vi måler hvor stor en del af kontingentet, der anvendes til markedsføring. Således brugte Det Faglige Hus 65 procent af hver kontingentkrone til markedsføring, mens Business Danmark bruger 30 procent af hver kontingentkrone til reklame i 2017.

Det Faglige Hus brugte alene svimlende 65 millioner kroner på at sprede reklamer. Danmarks største forbund 3F med 270.000 medlemmer brugte under det halve på deres markedsføring eller tre procent af kontingentet.

Business Danmark, der har 29.000 medlemmer, brugte 13 millioner kroner til markedsføring i 2017. Akkurat det samme som FOA, der har 173.000 medlemmer.

Dit eget forbund og fagforening bruger naturligvis 0 kroner til markedsføring overfor nye medlemmer.

AMU Kursuskalender

Følg amukurs.dk

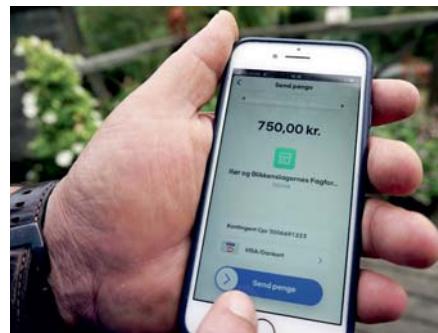
HEAT – Service på store fjernvarmeanlæg

30.08.21 3 dage 10 ledige pladser

15.11.21 3 dage 12 ledige pladser

OBS: Angående kursustilmelding

Den 10. juni lukker efteruddannelse.dk for den 15. juni at genopstå som voksenuddannelse.dk.

58098

er nummeret til Rør & Bliks MobilePay og det nummer du skal bruge ved indbetaling af kontingent. Husk at skrive 'kontingent' og cpr-nummer i kommentarfeltet, så fagforeningen kan se, hvem indbetaleren er.

Husk også at tillægge det beløb, du skal betale, 75 øre i gebyr som ubeskåret tilfalder MobilePay.

Bliv klogere på bæredygtig isolering

Byggefagenes Samvirke inviterer til oplæg og debat om bæredygtigt byggeri med fokus på isolering torsdag den 26. august. Det er på tide, vi bliver klogere på mere bæredygtige og miljøvenlige isoleringsmaterialer, der er bedre for både klimaet og arbejdsmiljøet? Du kan møde producenterne af papiruld, hampeblokke, træfiber-isolering og se de mange forskellige alternativer til mineraluld.

Tilmeld dig og læs mere på:
Bliv klogere på bæredygtig isolering
| Facebook

Nedsat kontingent til ledige og syge

Arbejdsløse og sygemeldte medlemmer i kategori A, det vil sige fuldt betalende ordinære medlemmer, kan søge om nedsat kontingent hver gang de uafbrudt har været ledige eller sygemeldte i en periode på 17 uger. For at være omfattet af ordningen skal man have

aktuelt A-medlemskab af Rør og Blik (Kreds København) i mindst et halvt år. Først herefter tælles de 17 uger.

Der vil blive tale om en fritagelse for kredskontingent i 50 dage svarende til 550 kr. Nedsættelsen gælder fra ansøgningen er modtaget og bevilget.

Ansøgningen skal være skriftlig enten på nedenstående formular eller på mail. Husk: Navn, personnummer og startdato for ledighed/sygeperiode. Ved ansøgning på grund af sygdom skal foreligge dokumentation.

Ansøgning om nedsættelse af fagforeningskontingent efter 17 ugers uafbrudt ledighed eller sygdom.

Navn:

Personnummer:

Startdato for ledighed eller sygeperiode:

Sendes til Rør og Blik, Lygten 10, 2400 Kbh. NV eller på mail: Kbh@blikroer.dk

Nye pladser

Madsen og Kastberg	Duevej 46	Renovering
Christoffersen og Knudsen	Engvej 172	Renovering
Øens VVS	Stuttervænget 13, 3400 Hillerød	Renovering
DTEK	Hospitalsvej, Gentofte	Sprinkler

Nye arbejdsmiljørepræsentanter

Firma	Arbejdsmiljørepræsentant
Bravida Danmark A/S	Brian Pagels Kristensen (Ekstern)
Brøndum A/S (Serviceafd. Øst 115)	Jan Larsen
Wicotec/Kirkebjerg A/S	Kim Dreyer Larsen (Ekstern)
Christiansen & Andersen A/S	Nicklas Henningsen
Øens VVS Teknik A/S	Mikkel Sindal Wighelm (Genvalg)

Nye tillidsrepræsentanter

Firma	Tillidsmand
Madsen & Kastberg VVS A/S	Tommy Steensen
VVS Solution ApS	Benjamin Kastrup Gozdzik

Nye blokader

Renovering ApS	Ågerdalsvej 3, 2750 Ballerup
Manbook.dk ApS	c/o Kontorgruppen, Lyskær 3 B, 2730 Herlev
Fætters VVS	Hanebred 19, 2720 Vanløse

Din stemme er vigtig

Stiller du op til kommunevalget? Der afholdes Kommunal- og regionsrådsvalg d. 6. november 2021. UTÆTHEDEN vil gerne tale med VVS'ere med politiske ambitioner for vi har brug for flere håndværkere i politik.

Kontakt Ole Sønnerby på 2688 2074 eller osd@blikroer.dk

Åbningstider

Fagforeningen

Mandag-onsdag: ... 8.00 - 16.00
Torsdag: ... 8.00 - 17.00
Fredag: ... 8.00 - 14.00
Telefon: 3583 2422

A-kassen

Mandag: ... 9.00 - 11.30
Tirsdag: ... 9.00 - 11.30 & 15.00 - 16.30
Onsdag: ... Lukket
Torsdag: ... 9.00 - 11.30 & 15.00 - 16.30
Fredag: ... 9.00 - 11.30

KALENDER

Byggefagernes Hus

Bestyrelsesmøder

31. august 2021
05. oktober 2021
14. december 2021

Generalforsamling

12. oktober 2021

TM-møder

18. november 2021

Rør & Blik kurser

Opmålingskursus - 09. september 2021
Opmålingskursus - 23. september 2021
Kopikursus - 14. oktober 2021

Klubkonference

25. september 2021

Seniorklubben

Planlægning følger - 30. august 2021
Julefrokost - 08. december 2021

Juletræsfest

12. december 2021

Døde

John Tonny Hansen
23.06.1949 – 19.04.2021

Bela Für
02.02.1938 – 13.05.2021

Guide til efteruddannelse på ug.dk

Find din genvej i uddannelsesjungen

■ **UDDANNELSE** Find bekvemt rundt. Nu kan du nemt og overskueligt finde den helt rigtige uddannelse på nettet. Undervisningsministeriet har etableret en ny net-guide til at dykke ned i uddannelsesstilbuddene.

På Uddannelses Guiden (ug.dk) finder du aktuel information om alle anerkendte uddannelser i Danmark. Både til ungdomsuddannelser, til videregående uddannelser samt alle voksen- og efteruddannelser. Du kan vælge at få hjælp og fysisk vejledning. Du kan altid ringe eller få en personlig studievejledning ansigt til ansigt. E-vejledning finder til gengæld sted både om aftenen og i weekenden.

Den mest spændende og lærerige funktion er det nye brugervenlige og klikbare: ug.dk/adgangskort.

Adgangskortet for dig med en erhvervsuddannelse

Som noget helt nyt, giver den nye version af Adgangskortet (ug.dk/adgangskort) et unikt og hurtigt overblik over dine muligheder for videregående uddannelse efter din erhvervsuddannelse. Kryds din nuværende uddannelse af og få øjeblikkeligt et overblik over de relevante tilbud til netop dig. Her finder du information og inspiration til en lang række job og nye karriereveje.

Du finder alle erhvervsuddannelser i værktøjet side om side med de gymnasiale uddannelser. Herfra kan du tjekke adgangen til mange efter- og videregående uddannelser.

Først vælger du ungdomsuddannelsen, så åbner vejen sig til de videregående uddannelser, hvor du allerede opfylder adgangskravene. Nu kan du vælge mellem 12 kategorier som: Byggeri, økonomi, sundhed mv.

Alle uddannelser med et grønt flue-

The screenshot shows the 'Adgangskortet' website interface. At the top, it says 'Se mulige videregående uddannelser efter din ungdomsuddannelse'. Below this, there are navigation tabs for 'Ungdomsuddannelse' (EUD), 'Erhvervsuddannelse' (VVS-energiuddannelsen), 'Hovedforløb (speciale/trin)' (VVS- og energispecialist), and 'EUX'. A progress bar shows 'Du opfylder adgangskravene til 96 videregående uddannelser'. Below this, there is a grid of 12 categories with icons and numbers: 14 for Byggeri - transport, 13 for Design - kunst, 18 for Ernæring - sundhed - pleje, 3 for Film - teater - musik, 9 for Forsvar og politi, 23 for Handel - økonomi - markedsføring, 25 for It - teknik - elektronik, 28 for Kultur - sprog - kommunikation, and 19 for Naturvidenskab - miljø. On the left side, there is a section for 'Fag på ungdomsuddannelsen' with a grid of subjects and their status (Ikke valgt, Valgt, Obligatorisk).

ben står allerede åbne for dig. Klikker du derimod på et gråt får du besked om hvilke fag, du evt. skal supplere med for at komme videre.

Har du taget en uddannelse som VVS-installationstekniker kan du direkte vælge 15 forskellige uddannelser: 4 indenfor byggeri og 5 indenfor IT og teknik, men også uddannelser indenfor design, økonomi, samfundsforvaltning og pædagogik står parat til dig.

Værktøjet er også godt, hvis du skal give dine børn eller børnebørn mod på en spændende uddannelse.

Inspirations- og vejledningsværktøjer

Ug.dk giver dig mulighed for på egen hånd at finde svar på faktuelle spørgsmål om uddannelse og job eller at hente inspiration og støtte til uddannelsesvalget ved at bruge hjemmesidens inspirations- og vejledningsværktøjer. Du er

altid velkommen til at kontakte uddannelsesansvarlig Bjørn Due i Rør & Blik for en personlig vejledning om dine forskellige muligheder:

»Jeg synes, at det både er et meget brugervenligt og enkelt værktøj, der hurtigt giver et overblik og også inspirerer dig til at søge helt nye muligheder i løbet af hele dit arbejdsliv. Det er et godt værktøj til både kollegaen som grundet nedslidning eller arbejds-skade skal finde sig en ny karrierevej, men også til den unge kollega der har ambitioner om og lyst til at bevæge sig videre end sin grunduddannelse«.

Bjørn Due minder om, at der er mulighed for at søge tilskud og støtte til sin videreuddannelse via bl.a. Sporskifteordningen og Omstillingsfonden.

Tjek
Uddannelsesguide ug.dk
Kontakt Rør & Blik 3583 2422